

237.

Dr. Leo Heyrovský:

STUDIE O RODU OXYLIA MULS.

EINE STUDIE ÜBER DIE GATTUNG OXYLIA MULS.

(Col., Ceramb.)

Rod *Oxylia* Muls., popsaný Mulsantem v díle »Histoire naturelle des Coléoptères de France, Longicornes«, II. vydání, Paříž 1862—63, na str. 398-9 je podle dnešního stavu systematiky zařazen do tribu *Phytoeciini*, podčeledi *Lamiinae*. Je zastoupen pouze jediným druhem, *O. Duponcheli* Brullé. Nahlédnutím do katalogů zjistíme, že tento druh má mnoho synonym a že popsané formy byly zařazovány do celé řady různých rodů (*Saperda*, *Phytoecia*, *Mallosia*, *Oxylia*), Mulsantem dokonce současně v témže shora uvedeném díle do rodů *Mallosia* a *Oxylia*. Příčinou toho snad není nesprávné pozorování různých autorů, jak by se na první pohled zdálo. Naopak starší autoři dobře postřehli, že jde o odlišné formy a skutečně také se zde jedná o několik dobrých, v novější době neprávem přehlížených forem. Po podrobnějším studiu vidíme, že se jedná o tři rasy. Rozdíl jednotlivých ras je zejména u dobře zachovalých kusů nápadný, takže je s podivem, že mohl uniknouti pozornosti četných novějších odborníků. Zejména již barevný rozdíl mezi formou základní a mezi dvěma ostatními rasami bije do očí tím, že první je tmavě olivově zelená, kdežto u ostatních dvou převládá barva šedobílá až bílá. Tyto i ostatní rozdíly, zejména tečkování a velikost těla jsem při svém studiu tesaříků již před léty poznal. Když jsem pak tento druh sám sbíral na různých nalezištích v Evropě i Asii a poznal, že již při sbírání v přírodě jde o rozdíly na první pohled nápadné, rozhodl jsem se k podrobnému prostudování tohoto druhu a jeho výsledky zde podávám.

Výsledek přinesl poznání, že se tedy jedná, jak již jsem uvedl, o 3 dobře rozlišené rasy a to formu základní — *Oxylia Duponcheli Duponcheli* Brul., žijící v Evropě na Balkáně, dále syrsko-palestinsko-maloasijsko-irackou formu — ssp. *languida* Muls. a kavkazsko-maloasijsko-arménskou formu — ssp. *argentata* Mén. Prohlédl jsem materiál přes 100 kusů ze sbírek Deutsches Entomologisches Museum v Berlin-Dahlemu, Museum G. Frey v München, Zemského musea v Praze, dále ze sbírky pana Ing. Dra F. Štěrbý z Prahy a své vlastní sbírky. Bohužel nenalezl jsem v prohlédnutém materiálu kusy tohoto druhu z Krymu (odkud jej cituje Plavilščikov*), takže nemohu říci, ke které rase nutno tamní kusy počítati. Podle dosavadních známostí jde o druh východomediteranní, vyskytující se v Evropě: Na Balkáně (v Albánii, Macedonii, Řecku, Bulharsku a Turecku); na Krymu a Kavkaze a v Asii: V Syrii, Palestině, Malé Asii, Zakavkazsku, Arménii a Iraku. Snad bude zjištěn i dále v Iranu a v dalších částech evropského i asijského Ruska. Hranici mezi rasami *languida* Muls. a *argentata* Mén., které se spolu stýkají ve Východní Malé Asii, není dosud možno zcela přesně stanovit. V území na linii Amasia—Marasch, kde spolu hraničí, vyskytují se i poněkud odchylné kusy. Je zajímavé, že tento druh zabíhá až do východního Iraku k iranské hranici (Chanakin, Frey lgt.). Kusy odtud pocházející počítám ještě k ssp. *languida* Muls., ač se také poněkud tečkováním i nápadně křídlově bílým tomentem od kusů této rasy z Malé Asie a Syrie liší.

*) N. N. Plavilstshikov: Die Bockkäfer als Forstschädlinge, 1932, p. 195.

Někteří autoři, jako Mulsant, u druhu *Oxyia languida* a Ménétries u druhu *Oxyia argentata* si povšimli, že anální segment u ♂ je červeně zbarven. Shledal jsem však, že tento zjev se ukazuje u všech tří ras. Anální segment je u všech pravidelně černý, řidčeji červený. U ♂ i ♀ jsou pak často anální tergity rovněž ve větší míře žlutočervené. Ve tvaru penisu není u jednotlivých ras viditelný rozdíl.

Tento druh žije na stepních lokalitách v horách a předhořích. Naletuje od dubna do června v dopoledním žáru na květy hadince (*Echium*); dle Brullého je to druh *Echium italicum*. K večeru sedává nehnutě na téže rostlině. Jeho vývojová stadia jsou dosud neznámá. Vyvinuje se s největší pravděpodobností, jako *Phytoeciini* většinou, ve spodních částech stonků své živné rostliny.

Za vzácnou ochotu projevenou zapůjčením materiálu nebo obstaráním literatury vyslovuji vřelý dík pp. komisařskému řediteli Deutsches Entomologisches Institut v Berlin-Dahlemu Dru Sachtlebenovi, konsulovi Georgu Freyovi z München, řediteli zoologického oddělení Zemského musea v Praze Dru J. Obenbergerovi, řediteli J. Roubalovi a Inž. Dru h. c. F. Štěrbovi v Praze.

Přehled ras *Oxyia Duponcheli* Brul.

- 1 (2) Krovky olivově-zelenožlutě tomentovány.
Hlava, tři pruhy na štítu i štítek olivově zelenožlutě tomentovány a dlouze odstále zelenožlutě chloupkovány. Spodek těla i krovky rovněž hustě stejnoměrně zelenožlutě tomentovány a dlouze odstále chloupkovány. Tečkování krovek husté, dosti silné, jen místy a slabě vrásčité. Oddělený šev krovek je netečkován. Uprostřed každé krovky je někdy světlejší měnivý pruh. — Délka 16—20 mm. .... ssp. *Duponcheli* Brul.
- 2 (1) Krovky šedobíle až bíle tomentovány, někdy se suturálním i marginálním zelenožlutě tomentovaným pruhem.
- 3 (4) Celé krovky šedobíle tomentovány.
a hustě dlouze bělavě chloupkovány. Tečkování krovek husté a velmi hrubé, místy vrásčité splývavé, takže šedý toment krovek se zdá býti rozložen. Oddělený šev krovek rovněž tečkován. Spodek těla hustě šedobíle tomentován a odstále chloupkován. Rovněž krovky a to zejména v první třetině dlouze a odstále chloupkovány. — Délka 14—18 mm. .... ssp. *languida* Muls.
- 4 (3) Krovky se žlutozeleným marginálním a někdy i suturálním pruhem.
Hlava, tři pruhy na štítu a štítek šedobíle až šedožlutě tomentovány. Zbarvení tomentu i odstálého chloupkování jako u předešlé rasy, ale šedobíle tomentované krovky mají široký pruh marginální a pravidelně i suturální žlutozelený. Krovky jsou tečkovány drobněji a řidčeji než u obou předešlých, v přední polovině s několika místy netečkovánými. Oddělený šev krovek rovněž tečkován. — Délka 13—16 mm. .... ssp. *argentata* Mén.

Poznámka: Kusy ssp. *argentata* Mén. z Amasie jsou hruběji tečkované, oba zelenožluté pruhy na krovkách jsou zřetelné. — U kusů ssp. *languida* Muls. z Akschehiru má šedý toment krovek žlutý nádech. — Kusy téže rasy z Iraku jsou sice hrubě, ale řidčeji tečkované, toment je křídově bílý.

Oxyia Duponcheli Duponcheli Brullé.

Tato forma byla původně popsána Brullé-em v jeho klasickém díle »Expedition scientifique de Morée, Ins.«, 1832, p. 260—61 jako *Saperda*

Duponcheli. Později byla znovu popsána r. 1838 Frivaldszkým v »Ujjab kös-lései Balkan. Termesz. Utatsasrol«, p. 25, z Bulharska (Karlovo) jako *Saperda atomaria*, téhož roku (1838) Ménétriesem jako *Phytoecia languida* v Catalogue d'insectes recueillis entre Constantinople et le Balcan (Mém. Acad. St.-Petersbourg [6] 5, 1838 p. 42—43) a Küsterem r. 1848 v díle »Die Käfer Europas«, Nürnberg XV, p. 82 jako *Phytoecia vestita*. Konečně Mulsantem v »Col. de France«, Long. ed. 2, 1863, p. 41, uvedena jako *Mallosia Duponcheli* Brullé. Tyto všechny popisy nutno přiřaditi ke shora uvedené formě základní, jak dovozují z jednotlivých popisů.

Brullé uvádí v původním popise v latinské diagnose charakteristiku »profunde punctata, supra virescens, infra viridi-flavicans«. Ve francouzském podrobném popise pak »d'un vert foncé en dessus, plus clair et légèrement jaunâtre en dessous. Élytres . . . . elles sont marquées de point profond et serrés . . . . elles doivent leur couleur à un court duvet jaune«. To jsou v podstatě charakteristické známky této rasy. — Popis Frivaldszkého *Sap. atomaria* je velmi stručný a doprovázen barevným obrázkem. Autor měl patrně před sebou odchýlný světlejší exemplář, ježto charakterisuje svůj druh slovy »grisea, antennis nigro, canoque variis . . . ., elytris densius nigro-punctatis, griseo tomentosis.« Uvedené i vyobrazené tečkování ukazuje však zřejmě na formu základní.

Těž popis Ménétriesův je velmi nejasný a nedostatečný. Uvádí hlavně: »Nigra, tomentosa, elytris crebre punctatis . . . corporis lateribus pedibusque argenteo-tomentosis«, což nasvědčuje formě základní. Také uvedené naleziště »mezi Cařihradem a Balkánem« ukazuje na balkánské naleziště.

Naproti tomu velmi výstižný a přesný jak v latinské diagnose tak v německém popise je popis Küsterův: »Nigra, supra pube griseo-olivacea tecta, infra densissime flavo-cinereo-pubescent. Elytris irregulariter nigropunctatis. — Schwarz, oben mit dünnerer, olivengrauer, unten mit sehr dichter, graugelber Pubescens bekleidet. Schildchen graulich-gelb behaart.« Tečkování označuje jako »ziemlich dicht und tief runzelartig punktiert«, v latinském textu ale »elytris irregulariter nigro-punctatis«. Jako naleziště uvádí »In der Türkei und in Griechenland«. Zřejmě jde o charakteristiku formy balkánské.

Velmi výstižný je dále popis Mulsantovy *Mallosia Duponcheli* Br.: »Dessus du corps revêtu d'un duvet verdâtre, foncé . . . . Elytres fortement ponctuées . . . . dessous du corps et pieds revêtus d'un duvet jaunâtre cendré. Patrie: la Grèce«. Celý popis odpovídá plně základně formě.

***Oxylia Duponcheli* Brul. *languida* Muls.**

Mulsant uvedl ve svém již dříve cit. díle popis našeho druhu dvakrát a to na str. 398—99 jako *Oxylia languida* Mén., a dále na str. 401 jako *Mallosia Duponcheli* Brul. Při tom uvádí svůj původní popis rodu *Oxylia*. Druh označený Ménétriesem jako *languida* opakuje pod pozměněným jménem *languida*, tedy pod jménem novým. Při popisu měl však před sebou kusy syrské a tímto svým novým popisem charakterisoval novou formu — ssp. *languida* Muls. V popise uvádí: »Elytres noir ou d'un noir gris, revêtues d'un duvet cendré presque divisé en fascicules par les points; ceux-ci constituant parfois par leur union des espèces de sillons vermiculaires. Dessous du corps et pieds revêtus d'un duvet cendré verdâtre«. Pod popisem *Mallosia Duponcheli* Brul. pak, jak již řečeno, charakterisoval formu balkánskou (základní).

Ganglbauer popisuje ve svém díle »Bestimmungstabellen« Cerambycidae, VIII, 1884, p. 118 (552), druh *Oxytia Duponcheli* Brul., ale zřejmě měl při popisu pouze kusy syrské nebo maloasijské, neboť popis se hodí plně pouze na tyto. Uvádí: »Flügeldecken weisslichgrau tomentiert, das Toment durch viele runde und tiefe Punkte unterbrochen und daher scheinbar fleckig. Flügeldecken nur auf der vorderen Hälfte mit abstehender weisslicher Behaarung.« V rozšíření cituje však »Griechenland, Kleinasien, Syrien«. Popis shora zmíněný charakterisuje přesně rasu *languida* Muls.

***Oxytia Duponcheli* Brul. *argentata* Mén.**

Ménétries popsál ve svém díle »Catalogue raisonné des objets de Zoologie recueillis dans un voyage au Caucase et jusqu' aux frontières actuelles de la Perse«, St. Pétersbourg, 1832, str. 227, druh *Saperda argentata*, kterou charakterisoval jako »Fusco-cinereascens . . . elytris punctis nigris impressis, margine densius cinereo-pubescentibus«. Ve francouzském textu zdůrazňuje šedé zbarvení »beau gris argenté«. Tečkování odbývá slovy: »elytris punctis nigris impressis«. Vše nasvědčuje tomu, že jde o formu kavkazsko-maloasijskou. Tečkování není charakterisováno jako splývavé.

F. Faldermann ve »Fauna Entomologica Transcaucasica«, Coleoptera Pars II., Moscou 1837, str. 286—87 uvádí též *Saperda argentata* Mén. a podává znovu její popis. Uvádí v popise zejména: »Dense cinereo-sericea, elytris vage punctatis. Elytra nigra, pube cinereo-sericea brevissima et valde depressa densissime vestita, punctis parvis sed profundis nigris confertim adspersa, lateribus pulvinata, obsolete carinato-marginata ibique subtiliter flavo-pubescentia . . .« — Na dalším místě téže práce (l. c. t. 9, f. 6) uvádí Faldermann chybně tento druh pod zkomoleným jménem »*argentea*«.

Jacobson ve svém díle »Žuki Rossije« 1911, t. 71, f. 14 vyobrazuje druh *Oxytia Duponcheli* Mén. Podle zbarvení i dobře viditelného tečkování tohoto vyobrazení je vidět, že kreslíř obrázku měl před sebou kavkazský kus, náležející k ssp. *argentata* Mén.

Rozšíření.

(Geographische Verbreitung.)

***Oxytia Duponcheli* Duponcheli Brul.**

Řecko (Griechenland): Parnass — Paganetti 1903 (Berlin-Dahl.), Parnass VI. 1935. Dr. Purkyně (coll. mea), Veluchi (coll. Stöcklein-Frey), Parnass V. 1935. Dr. Štorkán (coll. Štěrba), Attika 15. V. 1870. Dr. Krüper (coll. Franklin-Müller in Berlin-Dahl.), Athen, Schmiedeknecht (coll. Heyden — Berl.-Dahl.), Attika (coll. Stierlin — Berl.-Dahl.), Olympia, Schmiedeknecht (coll. Heyden — Berl.-Dahl.), Graecia (coll. Franklin-Müller, Berl.-Dahl.), Graecia (coll. Kraatz — Berl.-Dahl.), Graecia (coll. Fleischer, Mus. Prag), Morea (Brullé), Griechenland (Küster), Janina (coll. Stierlin in Berl.-Dahl.), Kalavrita, Morea lgt. Holtz (coll. Jureček et Pečírka in Mus. prag.).

Albanie (Albanien): Mali-Daitit (Bischof).

Macedonie (Mazedonien): Kožuf Planina VI. 1938 (Dr. Heyrovský et Dr. Purkyně).

Bulharsko (Bulgarien): Petrič VI. 1922 (Pfeffer), Petrič (Dr. Mařan et Tábořský in Mus. prag.), Straldžansko Blato u Karnobatu (Mus.

Sofia), Straldžansko Blato 28. VI. 1908 Rambousek lgt. (coll. Štěrba), Karlovo (Frivaldszky), Sliven, Rambousek lgt. (coll. mea).

Turecko (Türkei): Türkei (Küster), Turcia? (coll. Heyden in Berl.-Dahl.), Türkei (coll. Leonhardt in Berl.-Dahl.).

Oxytia Duponcheli languida Muls.

Syrie a Palestina (Syrien und Palästina): Syrien (coll. Kraatz in Berl.-Dahl.), Beyrouth (coll. Stöcklein-Frey), Djezin, Libaah (Staudinger, Reitter), Chtaura, Barr Elias (Heyrovský, Jureček, Všetečka), Syria (Mulsant), Nazareth (U. Sahlberg).

Malá Asie (Kleinasien): Türkei (coll. Märkl in Berl.-Dahl.), Turcia (coll. Kraatz in Berl.-Dahl.), Türkei (coll. Stierlin in Berl.-Dahl.), Turcia (R. Schmidt, coll. Heyden in Berl. Dahl.), Brussa (Lederer in coll. Kraatz in Berl.-Dahl.), Smyrna (coll. Kratz in Berl.-Dahl.), Smyrna (coll. Franklin-Müller in Berl.-Dahl.), Anatolien Konia, Korb 1899 (coll. Leonhardt in Berl.-Dahl.), Anatolien, Ak-Schehir, Korb 1900 (coll. Kraatz in Berl.-Dahl.). Ak-Schehir, Korb 1900 (coll. Frey), Adana (coll. mea), Angora (Escherich).

Irak: Chanakin 9. IV. 1936 lgt. Frey (coll. Frey).

Oxytia Duponcheli argentata Mén.

Malá Asie (Kleinasien): Asia Min. (coll. Kraatz in Berl.-Dahl.), Turcia (coll. Kraatz in Berl.-Dahl.), Amasia (coll. Kraatz in Berl.-Dahl.), Amasia 1888 Korb (coll. Stöcklein-Frey), Marasch, Taurus V. 1928 Kulzer (coll. Frey).

Kavkaz, Zakavkazsko a Arménie (Kaukasus, Transkaukasus und Armenien): Kaukasus (Plavilščikov), Erivan, 1888 Korb lgt. (coll. Stöcklein-Frey), Araxestal, Reitter et Leder (coll. Jureček, Štěrba et mea), Araxes, Veselý lgt. (coll. mea), Zouvant (Ménétries), Armenia, Deyrolle (coll. Heyden in Berlin-Dahl.).

Synonymický a bibliografický katalog.

(Synonymischer und bibliographischer Katalog.)

Oxytia Muls.

Muls. Col. France, Longic. ed. 2, 1863, p. 398. — Fairm. Gen. Col. d'Eur. IV. 1864, p. 175, 201. — Lacord, Gen. Col. IX. 1872, p. 850, 857. — Ganglb. Best.-Tab. VIII. 1884, p. 118 (552). — Seidlitz, Fauna Balt. ed. 2, 1891, p. 755. — Fauna Transylv. 1891, p. 853. — Reitter, Fauna Germ. IV. 1913, p. 67. — Schaufuss in Calwer, Käferb. ed. 6, 1916, p. 865. — Plaviltshikov »Eos«, Madrid IV. 1928, p. 120.

Duponcheli Brullé.

Expéd. Morée, Ins. 1832, p. 260, t. 43 f. 4. — Stierlin, Wiener Ent. Monatsschrift V. 1861, p. 225. — Muls. Col. France, Long. ed. 2, 1863, p. 401. — Fairm. Gen. Col. d'Eur. IV. 1864 t. 54, f. 253. — Kandardjijeva-Minkova, Mitt. der bulg. ent. Ges. Sofia VIII, 1934, p. 132. — Heyrovský, Mitt. nat. Institut. Sofia IV, 1931, p. 78—86. — Roubal, Ent. Anzeiger XI,

1931, p. 454. — Plavilstshikov, Bockkäfer als Forstschädlinge 1932, p. 195.
— Heyrovský, Časop. Praha XXXIV., 1937, p. 88—91.

atomaria Friv. — Ujabb. Köslései Balkan. Termesz. Utatsasrol, 1838, p. 25, t. 7, f. 8.

? *longuida* Mén. Mém. Acad. Petersb. (6) V. 2. 1838, p. 42.

vestita Küster. Käfer Eur. XV. 1848, p. 82.

ssp. *argentata* Ménetr.

Cat. Raison. 1832, p. 227. — Fald. Fauna Ent. Transc. II, 1837, p. 286.

— Jacobs. Käfer Russl. 1911, t. 71, f. 14.

argentea Fald. Fauna ent. Transc. II, 1837, p. 286.

ssp. *languida* Muls.

Col. France, Longic ed. 2, 1863, p. 398. — Ganglb. Best-Tab. VIII, 1884, p. 118.) — Escherich, Zoologische Ergebnisse IV., Col., Stett. Ent. Bl. 1897, p. 59. — J. Sahlberg, Coleopt. medit. or. 1913, p. 234. — Heyrovský, Časop. XXXIV, 1937, p. 6—9.

Katalogy (Katalogen):

Dr. Gemminger et B. de Harold, Catalogus Coleopterorum, Tome X, Monachi 1873, p. 3177, 3192.

Dr. Stein et Weise, Catalogus Coleopterorum Europae 1887, p. 171.

Marseul, S. A. de, Catal. synonym. et géograph. d. Coléopt. de l'ancien monde, Paris 1882—1889, p. 486.

Pic Maurice, Catalogue bibliographique et synonymique, Cerambycidae, Digoin, 1899, p. 102.

L. v. Heyden, E. Reitter, J. Weise, Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae Rossicae, ed. II, 1906, p. 530.

W. Junk-S. Schenkling, Coleopterorum Catalogus, pars. 74, Berlin 1923, Chr. Aurivillius, Cerambycidae, Lamiinae II, p. 542.

A. Winkler, Catalogus Coleopterorum regionis palaearcticae, Wien 1929, pars. X, p. 1219.

Auszug.

Die von Mulsant in »Histoire naturelle des Coléoptères de France, Longicornes«, II. Ausgabe, Paris 1862—63, auf Seite 398—99 beschriebene Gattung *Oxyilia* gehört nach dem heutigen Stande der Systematik in das Tribus *Phytoeciini*, der Unterfamilie *Lamiinae* und weist nur eine einzige Art, *Oxyilia Duponcheli* Brullé, auf. Diese Art ist sehr synonymenreich und die einzelnen Beschreibungen wurden einer ganzen Reihe von Gattungen, wie *Saperda*, *Phytoecia*, *Mallosia*, und *Oxyilia* zugeschrieben. Mulsant reiht diese Art in seinem obigen Werke gleichzeitig in zwei Gattungen, *Mallosia* und *Oxyilia* ein. Der Grund dieser Tatsache ist nicht eine unrichtige Anschauung der älteren Autoren. Im Gegenteil haben diese richtig bemerkt, dass sie hier mit einigen guten Formen zu tun haben, die in der neueren Zeit verkannt wurden. Bei eingehendem Studium sehen wir, dass es sich hier um drei gute Rassen handelt. Der Unterschied zwischen denselben ist namentlich bei wohl erhaltenen Stücken

sehr auffallend. Besonders ist schon der Farbenunterschied zwischen der Stammform, die dunkel olivgrün, und den übrigen zwei Rassen, die grauweiss bis weisslich tomentiert sind, sehr markant. Dazu treten noch die weiteren Unterschiede, wie Punktierung, Körpergrösse u. a. hinzu.

Das Ergebnis meiner Studien über diese Art hat gezeigt, dass es sich — wie bereits erwähnt — um drei Rassen handelt, und zwar um die auf der Balkanhalbinsel vorkommende Stammform, *Oxytia Duponcheli Duponcheli* Brullé, dann ssp. *languida* Muls. aus Syrien, Palästina, Kleinasien und Irak und ssp. *argentata* Mén. von Kaukasus, Transkaukasus und Kleinasien. Ich habe ein Material von mehr als 100 Stücken aus dem Deutschen Entomologischen Institut in Berlin-Dahlem, Museum Georg Frey in München, Landesmuseum in Prag, ferner aus der Sammlung des H. Ing. Dr. F. Štěrba in Prag sowie meiner eigenen Sammlung geprüft. Leider kamen mir keine Stücke aus der Krim, von wo diese Art Plavilstshikov*) zitiert, zur Sicht, so dass es mir nicht möglich ist, mich über die Rassenzuständigkeit dieser Stücke zu äussern. Nach den bisherigen Kenntnissen handelt es sich um eine ostmediterrane Art, die in Europa auf dem Balkan, auf der Krim und dem Kaukasus und in Asien in Kleinasien, Syrien, Palästina, Transkaukasus, Armenien und Irak verbreitet ist. Es ist zu vermuten, dass diese Art ferner noch in anderen Gegenden Russlands und in Iran vorkommt. Die Grenze zwischen den Rassen *languida* Muls. und *argentata* Mén. lässt sich noch nicht ganz sicher feststellen. Die beiden treffen ungefähr an der Linie Amasia—Marasch in Kleinasien zusammen. Ssp. *languida* Muls. kommt auch noch in Irak vor. Die dortigen Stücke weichen von den syrischen und kleinasiatischen Stücken durch weniger dichte Punktierung sowie durch das kreideweisse Toment ab.

Einige Autoren, wie Mulsant bei *Oxytia languida* und Ménétries bei *Oxytia argentata* haben wahrgenommen, dass das Analsegment des ♂ rotgelb gefärbt ist. Ich habe festgestellt, dass diese Färbung bei allen drei Rassen vorkommt. Das Analsegment ist bei allen in der Regel schwarz, seltener rötlich. Bei ♂ und ♀ sind oft auch die Analtergiten mehr weniger rotgelb gefärbt. In der Penisbildung konnte ich keine wesentlichen Unterschiede vorfinden.

Diese Art lebt auf den Steppenlokalitäten der Gebirge und Vorgebirge. Sie fliegt seit Anfang April bis Juni in der Vormittagshitze die Blüten der *Echium*-Arten (nach Brullé *Echium italicum*) an. Gegen Abend sitzt sie regungslos an derselben Pflanze. Die Entwicklungsstadien sind bisher unbekannt. Sie entwickelt sich höchstwahrscheinlich, wie die *Phytoeciini* grösstenteils, in den unteren Stengelpartien ihrer Mutterpflanze.

Für die grosse Liebenswürdigkeit, die mir durch das Leihen von Material oder Literatur bewiesen wurde, sage ich allen Herren, wie dem kommissarischen Direktor des Deutschen Entomologischen Institutes in Berlin-Dahlem Dr. H. Sachtleben, Konsul Georg Frey in München, Direktor der Zoologischen Abteilung des Landesmuseums in Prag Dr. Jan Obenberger, Oberdirektor Ing. Dr. Franz Štěrba in Prag sowie Direktor Jan Roubal in Prag meinen innigsten Dank aus.

Übersicht der Rassen der *Oxytia Duponcheli* Brul.

- 1 (2) Flügeldecken olivgrüngelb tomentiert.

Kopf, drei Streifen am Halsschild und das Schildchen olivgrüngelb tomentiert und lang abstehend grüngelb behaart. Unterseite und Flü-

*) N. N. Plavilščikov: Die Bockkäfer als Forstschädlinge, 1932 p. 195.

geldecken ebenso gleichmässig dicht grüngelb tomentiert und lang abstehend behaart. Punktierung der Flügeldecken dicht, ziemlich stark, nur stellenweise und schwach gerunzelt. Der abgesetzte Nahtstreifen der Flügeldecken unpunktiert. In der Mitte jeder Flügeldecke ist bisweilen ein lichterer schillernder Streifen. — Länge 16—20 mm.

.....ssp. *Duponcheli* Brul.

2 (1) Flügeldecken grauweiss bis weiss tomentiert, bisweilen mit einem grüngelb tomentierten Marginal- und Suturalstreifen.

3 (4) Die ganzen Flügeldecken grauweiss tomentiert. Kopf, drei Streifen am Halsschild, sowie das Schildchen grauweiss bis graugelb tomentiert, ausserdem dicht und lang weisslich behaart. Die Flügeldecken dicht und sehr grob, stellenweise stark gerunzelt punktiert, so dass dadurch das Toment unterbrochen und daher scheinbar fleckig erscheint. Der abgesetzte Nahtstreifen ebenfalls punktiert. Die Unterseite dicht grauweiss tomentiert und abstehend behaart. Die Flügeldecken im ersten Drittel ebenfalls lang, abstehend behaart. — Länge 14—18 mm.

.....ssp. *languida* Muls.

4 (3) Flügeldecken mit einem grüngelben Marginal- und bisweilen auch einem Suturalstreifen.

Toment und abstehende Behaarung wie bei der vorigen Form gefärbt, aber die grauweiss tomentierten Flügeldecken mit einem breiten grüngelben Marginal- und regelmässig auch einem Suturalstreifen. Punktierung der Flügeldecken feiner und weitläufiger als bei den beiden vorigen Formen, in der vorderen Hälfte stellenweise unpunktiert. Der abgesetzte Nahtstreifen ebenfalls punktiert. — Länge 13—16 mm.

.....ssp. *argentata* Mén.

Anmerkung: Die Stücke der *ssp. argentata* Mén. aus Amasien sind gröber punktiert, beide grüngelben Streifen an den Flügeldecken treten deutlich vor. — Der graue Flügeldeckentoment bei den Stücken der *ssp. languida* Muls. aus Ak — Schehir ist etwas gelblich. — Stücke derselben Rasse aus Irak sind zwar grob, aber mehr weitläufiger punktiert, Flügeldeckentoment ist kreideweiss.

***Oxylia Duponcheli Duponcheli* Brullé.**

Diese Form wurde ursprünglich von Brullé in seinem klassischen Werke »Expedition scientifique de Morée«, Ins. 1832, p. 260—261 als *Saperda Duponcheli* beschrieben. Später wurde sie im Jahre 1838 von Frivaldszky neuerlich in »Ujabb köslései Balkan. Termesz. Utatsasrol« p. 25 aus Bulgarien (Karlovo) als *Saperda atomaria*, desselben Jahres nochmals von Ménétries als *Phytoecia languida* in »Catalogue d'insectes recueillis entre Constantinople et le Balcan« (Mém. Acad. St.-Petersbourg (6) 6, p. 42—43 sowie von Küster im Jahre 1848 im Werke »Die Käfer Europas« Nürnberg XV, p. 82 als *Phytoecia vestita* beschrieben. Endlich wurde sie von Mulsant in »Col. de France«, Long. ed 2, 1863 p. 401 als *Mallosia Duponcheli* Brul. angeführt. Sämtliche diese beschreibungen sind — wie ich in folgenden Zeilen nachweise — der oben angeführten Stammform zuzurechnen.

Brullé führt in der lateinischen Originaldiagnose folgende Charakteristik an: »Profunde punctata, supra virescens, infra viridi-flavicans«. In der eingehenden französischen Beschreibung gibt er an: »D'un vert foncé en dessus, plus clair et légèrement jaunâtre en dessous. Élytres... elles sont marquées de point profond et serrés... elles doivent leur couleur à un court duvet jaune«. Das sind auch in der Tat die eigentlichen Merkmale dieser Rasse. —

Die Beschreibung von Frivaldszky's *Saperda atomaria* ist sehr kurz und durch eine Abbildung begleitet. Der Autor hat scheinbar ein abweichendes helleres Stück vor den Augen gehabt, in dem er seine Art mit den Worten »grisea, antennis nigro, canoque variis..., elytris densius nigro-punctatis, griseo tomentosis« kennzeichnet. Die Punktierung laut Beschreibung und Zeichnung zeigt deutlich an die Stammform.

Auch die Beschreibung von Ménétries ist sehr unklar und ungenügend. Er führt hauptsächlich an: »Nigra, tomentosa, elytris crebre punctatis.... corporis lateribus pedibusque argenteo-tomentosis,« was auf die Stammform hinweist. Auch der Fundort »zwischen Konstantinopel und dem Balkan« weist auf die Stammform hin.

Dagegen eine sehr zutreffliche und genaue lateinische Diagnose, sowie auch eine deutsche Beschreibung führt Küster an: »Nigra, supra pube griseo-olivacea tecta, infra densissime flavo-cinereo-pubescent. Elytris irregulariter nigropunctatis. — Schwarz, oben mit dünnerer, olivengrauer, unten mit sehr dichter, graugelber Pubeszenz bekleidet. Schildchen graulich-gelb behaart«. Die Punktierung kennzeichnet er mit den Worten »ziemlich dicht und tief runzelartig punktiert«, im lateinischen Texte aber »elytris irregulariter nigropunctatis. — In der Türkei und in Griechenland«. Es handelt sich darnach offensichtlich um die Stammform.

Sehr gut ist auch die Beschreibung Mulsant's seiner *Mallosia Duponcheli* Brullé: »Dessus du corps revêtu d'un duvet verdâtre, foncé.... Elythres fortement ponctuées.... dessous du corps et pieds revêtus d'un duvet jaunâtre cendré. Patrie: la Grèce.« Die Beschreibung entspricht vollkommen der Stammform.

***Oxylia Duponcheli* Brul. *languida* Muls.**

Mulsant hat in seiner obzitierten Arbeit die Beschreibung unserer Art zweimal angeführt, und zwar auf der Seite 398—399 als *Oxylia languida* Mén. und auf der Seite 401 als *Mallosia Duponcheli* Brul. Dabei beschreibt er seine Gattung *Oxylia*. Die Art *languida* Mén. wiederholt er irrtümlicherweise unter etwas abgeändertem Namen *languida*, also unter einem neuen Namen. Bei der Beschreibung hat er vor sich Stücke aus Syrien gehabt und mit dieser Beschreibung hat er eine neue Form — ssp. *languida* Muls. — charakterisiert. Er führt an: »Elytres noir ou d'un noir gris, revêtues d'un duvet cendré, presque divisé en fascicules par les points; ceux-ci constituant parfois par leur union des espèces de sillons vermiculaires. Dessous du corps et pieds revêtus d'un duvet cendré verdâtre«. Mit der Beschreibung von *Mallosia Duponcheli* Brullé hat er, wie schon erwähnt, die Stammform gemeint.

Ganglbauer führt in seinem Werke »Bestimmungstabellen«, Cerambycidae, VIII, 1884, p. 118 (552), die Beschreibung der *Oxylia Duponcheli* Brul. an, aber er hat offensichtlich vor den Augen bloss die Stücke der ssp. *languida* Muls. gehabt, denn die Beschreibung passt völlig nur an diese. Er gibt an: »Flügeldecken weisslichgrau tomentiert, das Toment durch viele runde und tiefe Punkte unterbrochen und daher scheinbar fleckig. Flügeldecken nur auf der vorderen Hälfte mit absteigender weisslicher Behaarung.« Als Verbreitung führt er aber »Griechenland, Kleinasien und Syrien« an.

***Oxylia Duponcheli* Brul. *argentata* Mén.**

Ménétries hat in »Catalogue raisonné des objets de Zoologie recueillis dans un voyage au Caucase et jusqu' aux frontières actuelles de la Perse«, St. Péters-

bourg, 1932, Seite 227 die Art *Saperda argentata* beschrieben, die er als »fusco-cinereascens . . . elytris punctis nigris impressis, margine densius cinereo-pubescentibus« charakterisiert. Im französischen Texte betont er die graue Farbe mit den Worten »beau gris argenté«. Die Punktierung schildert er mit Worten »elytris punctis nigris impressis«. Alles erinnert an die kaukasisch-kleinasiatische Rasse. Die Punktierung ist nicht als zusammenfliessend bezeichnet. F. Faldermann führt in »Fauna Entomologica Transcaucasica« Coleoptera Pars II., Moscou 1837, Seite 286—287 auch die *Saperda argentata* Mén. an und wiederholt ihre Beschreibung. Er führt an: »Dense cinereo-sericea, elytris vage punctatis. Elytra nigra, pube cinereo-sericea brevissima et valde depressa densissime vestita, punctis parvis sed profundis nigris confertim adpersa, lateribus pulvinata, obsolete carinato-marginata ibique subtiliter flavopubescentia . . .«. An einer zweiten Stelle derselben Arbeit (l. c. t. 9 f. 6.) führt er diese Art unter einem verstümmelten Namen »argentea«.

Jacobson in seiner Arbeit »Žuki Rossije« 1911, t. 71 f. 14 führt bloss die Abbildung der *Oxyilia Duponcheli* Mén. an. Nach der Farbe und gut sichtbarer Punktierung dieser Abbildung ist zu ersehen, dass der Zeichner vor den Augen ein zu der ssp. *argentata* Mén. gehörendes Stück hatte.

Die Arbeit ist mit einer Übersicht der geographischen Verbreitung sowie einem synonymischen und bibliographischen Kataloge abgeschlossen.
